

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 26.6.2008
COM(2008) 403 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

**a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról
szóló 2008/50/EK irányelv 22. cikkének megfelelően a megfelelési határidők
meghosszabbításáról és a bizonyos határértékek alkalmazásának kötelezettsége alóli
mentességről szóló értesítésekről**

{SEC(2008)2132}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló 2008/50/EK irányelv 22. cikkének megfelelően a megfelelési határidők meghosszabbításáról és a bizonyos határértékek alkalmazásának kötelezettsége alóli mentességről szóló értesítésekről

1. BEVEZETÉS

1. A környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló, 2008. május 21-i 2008/50/EK irányelv¹ (a továbbiakban: új irányelv) 22. cikke lehetőséget ad a tagállamok számára, hogy értesítsék a Bizottságot arról, ha a Bizottság mérlegelésétől függően meg kívánják hosszabbítani a nitrogén-dioxidra vagy a benzolra vonatkozó határértékeknek való megfelelés határidejét, amennyiben a határértékek egy adott zónában vagy agglomerációban 2010. január 1-jéig nem teljesíthetők, illetve ha megfelelnek a porra (PM₁₀) vonatkozó határértékeknek való megfelelés alóli mentesség feltételeinek. Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a meghosszabbítás vagy a mentesség feltételei nem teljesülnek, az értesítés megérkezésétől számított kilenc hónapon belül kifogást emelhet. A tagállamokat terheli az említett feltételek teljesítésének bizonyítása, ezért a Bizottság rendelkezésére kell bocsátaniuk minden olyan lényeges információt, amelyre annak a véleményalkotáshoz szüksége van.
2. E közlemény célja az értesítések elkészítésének, benyújtásának és helytálló értékelésének megkönnyítése azáltal, hogy tartalmazza a 22. cikkben foglalt feltételek Bizottság általi értelmezését, és iránymutatásul szolgál a tagállamok számára a szolgáltatandó információk és a használandó forma tekintetében.

2. HÁTTÉR

3. A tagállamok többségének mindeddig nem sikerült teljesítenie a PM₁₀-határértékeket annak ellenére, hogy azok már 2005. január 1-je óta kötelezőek². A becslések azt mutatják, hogy a Közösségben található zónák és agglomerációk 40%-ában a koncentrációk jelenleg naptári évenként több mint 35 napon meghaladják az 50 µg/m³-es napi PM₁₀-határértéket. Ugyanezen zónák és agglomerációk több mint 15%-ában a koncentrációk a 40 µg/m³-es éves PM₁₀-határértéket is meghaladják. A jelenlegi becslések, tendenciák és modellszámításon alapuló előrejelzések azt jelzik, hogy hasonló helyzet állhat elő 2010-ben, amikor a nitrogén-dioxidra vonatkozó határértékek kötelezővé válnak³. A benzol esetében – amelyre vonatkozóan a

¹ HL L 152., 2008.6.11., 1. o.

² A Tanács 1999/30/EK irányelve a környezeti levegőben lévő kén-dioxidra, nitrogén-dioxidra és nitrogén-oxidokra, valamint porra és ólomra vonatkozó határértékekről (HL L 163., 1999.6.29., 4. o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/69/EK irányelve a környezeti levegőben található benzolra és szén-monoxidra vonatkozó határértékekről (HL L 313., 2000.12.13., 12. o.).

határértékek 2010-től szintén kötelezővé válnak⁴ – az előrejelzések kevésbé súlyos problémát jeleznek.

4. Bár a levegőminőségi irányelvek végrehajtása körül a Bizottság több hiányosságot is feltárt és megvitatott a tagállamokkal, a probléma nagyságrendje azt jelzi, hogy a meg nem felelés okai részben a tagállamok közvetlen és azonnali ellenőrzésén kívül eső tényezők lehetnek. A kibocsátások forrásnál történő kezelését célzó közösségi intézkedések elfogadása és végrehajtása – például az új gépjárművekre vonatkozó egyre szigorúbb kibocsátási előírások fokozatos bevezetése – egyaránt hozzájárul a jelenlegi és a jövőbeni levegőminőség javításához. A közösségi intézkedések azonban önmagukban nem alkalmasak arra, hogy garantálják a határértékeknek való pontos és megfelelő időben való megfelelést az EU egész területén. Az esetek többségében tagállami, regionális vagy helyi szinten további fellépésekre van szükség, különösen azokban a városi térségekben, ahol az emberek leginkább ki vannak téve a kibocsátás hatásainak.
5. A közösségi jogszabályok végrehajtása során fontos az egyenlő bánásmód biztosítása. Azok a zónák, ahol jelentős erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy az előírt időpontig megfeleljenek a határértékeknek, nem kerülhetnek versenyhátrányba azokkal a zónákkal szemben, amelyek, bár szükséges lett volna, nem tettek ilyen erőfeszítéseket.
6. A Bizottság a 22. cikkben foglalt feltételek tükrében minden értesítést alaposan megvizsgál, és amennyiben ezek a feltételek nem teljesülnek, kifogásokat tesz. Az értesítések értékeléséhez szükséges információk legnagyobb része az értesítéssel együtt benyújtott levegőminőségi tervekben fog származni.
7. A levegőminőségi tervekben szolgáltatandó minimuminformációkkal kapcsolatban jól kiérlelt gyakorlati szabályokat tartalmaz a környezeti levegő egyes szennyező anyagainak határértékeivel kapcsolatban a 96/62/EK tanácsi irányelv szerint előírt tervekre vagy programokra vonatkozó információ benyújtását szabályozó rendelkezések megállapításáról szóló, 2004. február 24-i 2004/224/EK bizottsági határozat⁵. Tekintettel az értesítések kapcsán feldolgozandó információk nagy mennyiségére, a közös formátum fontos eszköze lesz az értesítések értékelése során a hatékony feldolgozásnak és az egyenlő bánásmód biztosításának; ezért a tagállamoknak kifejezetten javasoljuk, hogy az értesítések benyújtása során használják a SEC(...) ... bizottsági szolgálati munkadokumentumban szereplő űrlapokat. Ezek az űrlapok a 2004/224/EK határozaton alapulnak, és az ott meghatározott űrlapoktól csak annyiban térnek el, amennyiben az a határidő-meghosszabbítás, illetve mentesítés egyedi feltételeihez kapcsolódó alapvető információk megadásához szükséges. Az űrlapok kitöltése során csak azokat az adatokat kell közölni, amelyekről elvárható, hogy a levegőminőségi tervek céljára vagy az egyes esetekben a feltételek teljesítésének alátámasztására ésszerűen rendelkezésre álljanak. A Bizottságnak nem szándéka, hogy a tagállamoktól új adatok – például modellezéssel történő – előállítását kívánja meg. Ez az iránymutatás több helyütt hivatkozik az egyes űrlapokra annak érdekében, hogy egyértelművé váljon a kért információ és a feltételek között fennálló kapcsolat.

⁴ Ua.

⁵ HL L 68., 2004.3.6., 27. o.

3. ÉRTESÍTÉSI ELJÁRÁS

8. Az eredeti értesítések várhatóan főleg a PM₁₀-et érintik majd, amelyre vonatkozóan a lehetséges meghosszabbított határidők az új irányelv hatálybalépése után három évvel, azaz 2011. június 11-én érnek véget. A PM₁₀-határértékeknek való meg nem felelés jelenlegi mértéke ismeretében fontos, hogy a tagállamok az értesítéseket az irányelv hatálybalépését követően mielőbb benyújtsák azon zónák és agglomerációk vonatkozásában, amelyek tekintetében úgy ítélik meg, hogy a feltételek teljesülnek. Az értesítések elkészítése során azonban figyelemmel kell lenni annak biztosítására, hogy a feltételeknek való megfelelést bizonyító adatok teljesek legyenek.
9. A nitrogén-dioxid és a benzol esetében a határértékek legkésőbb 2010. január 1-jét követően nem léphetők át. Amennyiben a feltételek teljesülnek, a megfelelésre előírt határidő meghosszabbítható addig, ameddig a határértékeknek való megfeleléshez szükséges, de legkésőbb 2015-ig. Törekedni kell arra, hogy a meghosszabbítás időtartama a lehető legrövidebb legyen. Ha a nitrogén-dioxid vagy a benzol határértéke első alkalommal 2011-ben vagy azt követően nem teljesül, a határidő meghosszabbítására többé nincs lehetőség. Ilyenkor az új irányelv 23. cikke (1) bekezdésének második albekezdését kell alkalmazni.
10. A meghosszabbításról vagy mentesítésről rendelkező határozatok egy-egy zónára vagy agglomerációra vonatkoznak majd. Az értesítéseket azonban a szóban forgó tagállam állandó képviselője⁶ útján kell a Bizottsághoz hivatalosan benyújtani, tehát az értesítés benyújtása nem közvetlenül az érintett regionális vagy helyi hatóságok feladata.
11. A Bizottság mentesítésről vagy határidő-hosszabbításról történő értesítésének és ezen értesítés Bizottság általi későbbi megvizsgálásának nem feltétele, hogy a 2008/50/EK irányelv 22. cikke már át legyen ültetve a tagállami jogba.
12. Az értesítések értékelésére kilenc hónap áll a Bizottság rendelkezésére, amely a hivatalos és teljes értesítésnek a Bizottság általi hivatalos iktatását követő napon kezdődik. Az eredeti értesítés hivatalos iktatásáról az érintett tagállam levélben visszaigazolást kap. Szükség esetén a Bizottság levélben kéri a tagállamot arra, hogy a megítélése szerint hiányzó információkat egy meghatározott határidőn belül nyújtsa be. Ilyenkor az értékelésre előírt határidő az értesítést kiegészítő információ Bizottság általi hivatalos iktatását követő napon kezdődik meg. Arra az esetre, ha a kért információt a megszabott határidőn belül nem nyújtják be, a Bizottság fenntartja magának a jogot, hogy kifogásolja az értesítés nem megfelelően alátámasztott vonatkozásait; a jogbiztonság érdekében erre minden esetben az eredeti értesítés hivatalos iktatását követő kilenc hónapon belül sor kerül. A Bizottság azokban az esetekben is hozhat határozatot, ha nem emelt kifogást.
13. Több zóna, illetve több szennyező anyag vonatkozásában egyetlen értesítés is benyújtható. Mindazonáltal az egyes zónákat és szennyező anyagokat a Bizottság

⁶ Az értesítésen szerepelnie kell az „Air quality time extension – Directive 2008/50/EC” megjelölésnek, és érvényes hivatalos értesítésként történő elfogadása érdekében az alábbi címre kell címezni: European Commission, Secretariat-General, 1049 Brussels (Európai Bizottság, Főtitkárság, 1049 Brüsszel). A fentiek kívül az értesítés elektronikus változatát e-mailben el kell küldeni az alábbi elektronikus postaládába: ENV-AIRQUALITYTIMEEXTENSION@ec.europa.eu.

egyedileg fogja elbírálni. Ezért fontos, hogy a tagállam által szolgáltatott információk egyértelműen kapcsolódjanak egy-egy zónához vagy szennyező anyaghoz. Ugyanez érvényes azokban az esetekben is, amikor a tagállami szinten hozott egyetlen intézkedés több zónát érint vagy több szennyező anyag koncentrációját befolyásolja.

4. A HATÁRIDŐ-MEGHOSSZABBÍTÁS FELTÉTELEI ÉS A KAPCSOLÓDÓ ADATSZOLGÁLTATÁSI KÖVETELMÉNYEK

4.1. Referenciaév

14. A PM₁₀-et érintő értesítések kapcsán a feltételek teljesítése tekintetében főszabály szerint a túllépés első évét, például 2005-öt indokolt referenciaévnak tekinteni. Amennyiben azt helytállóbbnak találják, egy későbbi év (pl. 2007) is tekinthető referenciaévnak, így ennek alapján is elkészíthető az előrejelzés annak bizonyítására, hogy a határértékeknek való megfelelés 2011 júniusára megvalósul. Ilyen esetben a mellékelt levegőminőségi terv vonatkozásában is ugyanezt az évet kell figyelembe venni referenciaévként. Annak bizonyításához azonban, hogy minden szükséges intézkedést megtettek a határértékeknek az eredeti határidőig való megfelelés érdekében, fontos, hogy kizárólag a 2005-ös túllépés okaihoz kapcsolódó adatokat használják fel.
15. Az eredeti megfelelési határidőt (azaz 2010-et) megelőzően benyújtott, a nitrogén-dioxidot és a benzolt érintő értesítések tekintetében 2008-at, míg az eredeti megfelelési határidőt követően benyújtott értesítések tekintetében 2010-et kell referenciaévnak tekinteni.

4.2. A szennyező források megállapítása

16. A tagállamoknak információt kell szolgáltatniuk a túllépést okozó szennyezés forrásáról. Ennek során a referenciaévben tapasztalt túllépési mód (azaz a napi vagy az éves határérték túllépése) tekintetében kell a szennyező forrásokat számszerűleg, minden egyes zóna vagy agglomeráció vonatkozásában megállapítani. A Bizottság tudatában van annak, hogy az egyes zónák és tagállamok között eltérések lehetnek a részletesség elérhető szintjét illetően, de tekintettel a szennyező források megállapításának – mind a szennyezés elleni intézkedések típusának és célszintjének meghatározása, mind a határidő-meghosszabbítás vagy mentesítés feltételeinek Bizottság általi értékelése tekintetében – kiemelkedő fontosságára, az egyes szennyező forrásoknak a túllépéshez való hozzájárulására vonatkozó becslések elengedhetetlenek.
17. A szennyező források megállapításának tükröznie kell különösen a tagállamon belüli regionális, városi és helyi, valamint az országhatárokon átnyúló hatásokat. A városi és a helyi hatást tovább kell bontani annak érdekében, hogy felismerhetők legyenek a szennyezés legfontosabb forrásai, mint például a közlekedés (közúti közlekedés és adott esetben hajózás), az ipar (beleértve a hő- és az energiatermelést), a

mezőgazdaság, valamint a kereskedelmi és a lakossági források. A PM₁₀ esetében a jelentősebb természetes források megjelölése is fontos⁷.

18. A tagállamok – attól függően, hogy a túllépés szempontjából melyiket tartják megfelelőnek – választhatnak, hogy a nitrogén-dioxidot vagy a nitrogén-oxidokat veszik-e alapul a szennyező források megállapítása során, ennek azonban az a feltétele, hogy választásukhoz következetesen tartsák magukat, és ez a választás visszatükröződjék az egyedi intézkedések, illetőleg az intézkedéscsoportok hatásának számszerűsítésében. Ez szükséges ugyanis ahhoz, hogy a Bizottság az egyes feltételeket helytálló módon értékelhesse.

4.3. Megfelelés a meghosszabbított időtartam alatt

19. Az új irányelv 22. cikkének (3) bekezdése értelmében a meghosszabbításról vagy mentesítésről szóló határozat által érintett zónákban és agglomerációkban a határértékeknek való megfelelést a meghosszabbítás időszakára vonatkozóan, a IX. mellékletben meghatározott határérték és tűréshatár összege alapján kell értékelni.
20. 2011 vonatkozásában az éves PM₁₀-határértékeknek való megfelelést az egész évre vonatkozó, a megfelelő tűréshatárral növelt határérték alapján kell értékelni. A napi határértékek tekintetében a 2011. évi megfelelést napi alapon kell megítélni. Ez azt jelenti, hogy a tűréshatár értékével növelt határérték vagy csupán a határérték túllépésének összesített száma nem haladhatja meg a szóban forgó évre megengedett 35 napot.

4.4. Első feltétel – intézkedések a határértékek az eredeti határidőig történő megfelelés érdekében

21. Az új irányelv 22. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben a nitrogén-dioxidra vagy a benzolra vonatkozó határértékeknek való megfelelés az azok elérésére meghatározott határidőig, azaz 2010. január 1-jéig nem teljesíthető, ezek a határidők meghosszabbíthatók. Annak megállapítása érdekében, hogy a határértékeknek való megfelelés a fenti határidőig nem teljesíthető, a tagállamoknak meg kell jelölniük azokat az intézkedéseket, amelyeket az 1999/30/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével és a 2000/69/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével összhangban 2010 előtt tettek, és ki kell fejteniük, hogy ezek az intézkedések miért nem eredményezték a határértékeknek való megfelelést⁸. A levegőminőségi jogszabályok célkitűzéseiből általánosságban következik, hogy a csökkentéshez szükséges lépéseket a határérték kötelező alkalmazását megelőző időszakban kell megtenni. A tagállamok csak abban az esetben állíthatják a 22. cikk (1) bekezdésével összhangban, hogy a határértékeknek való megfelelés az előírt határidőig nem teljesíthető, ha a megfelelés érdekében bizonyíthatóan tettek erőfeszítéseket.
22. A PM₁₀ esetében a tagállamoknak a 22. cikk (2) bekezdésével összhangban igazolniuk kell, hogy nemzeti, regionális és helyi szinten minden szükséges intézkedést meghoztak annak érdekében, hogy a határértékeknek az eredeti

⁷ Lásd a 3A. űrlapot a SEC(..) dokumentumban.

⁸ Lásd az 5A. űrlapot a mellékletet is beleértve, valamint a 7. űrlapot az A. mellékletet is beleértve; a PM₁₀ vonatkozásában lásd még a 10. űrlapot, továbbá a 2010 előtt bejelentett nitrogén-dioxid és benzol vonatkozásában a 4A. űrlapot

határidőre, azaz 2005. január 1-jére megfeleljenek. Ezért tájékoztatást kell adni a határértékeknek a fenti határidőre való megfelelés céljából tett intézkedésekről⁸. Annak érdekében, hogy a Bizottság megítélhesse az említett intézkedések megfelelőségét, a tagállamoknak azonosítaniuk kell a szóban forgó intézkedések által megcélzott szennyező forrásokat, és igazolniuk kell, hogy az intézkedések ténylegesen milyen mértékig járultak hozzá a koncentrációk csökkentéséhez. Meg kell indokolni minden, még fennálló határérték-túllépést is⁹. Az intézkedések megindokolása során információt kell nyújtani arról is, hogy a túllépés a mentesítés valamely feltételének – azaz a helyszínre jellemző terjedési jellegzetességeknek, kedvezőtlen időjárási viszonyoknak vagy országhatárokon áttérjedő hatásoknak – tulajdonítható-e.

23. A Bizottság az értékelés során figyelembe veszi továbbá a XV. melléklet B. részének 2. szakaszában felsorolt irányelvek¹⁰ helyes átültetésének és végrehajtásának hatását, valamint a környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló 96/62/EK irányelv¹¹ 8. cikke (3) bekezdésének megfelelően a határérték teljesítését szolgáló terv vagy program előírt határidőben való rendelkezésre állását.

4.5. **Második feltétel – intézkedések a határértékek az új határidőig történő megfelelés érdekében**

24. A tagállamoknak valószerű és megbízható előrejelzéseket kell adniuk a koncentrációk várható csökkenéséről, valamint arról, hogy ezek a koncentrációk az új határidők lejártát megelőzően meg fognak felelni a határértékeknek. Az említett előrejelzéseknek azt is jelezniük kell, hogy a meghosszabbított időtartam alatt a túllépések az irányelv XI. mellékletében meghatározott határérték és tűrészhatár összege alatt fognak maradni.
25. Az előrejelzéseknek a teljesítendő határértékek és az adott zónában vagy agglomerációban előforduló túllépési mód esetére előre jelzett viszonyítási szintek összehasonlításán kell alapulniuk. A viszonyítási szintnek az új határidőig feltételezhetően előálló azon becsült koncentrációkat kell figyelembe vennie, amelyek további kibocsátáscsökkentő intézkedések nélkül előállnának, nem számítva azokat az intézkedéseket, amelyeket az eredeti határidőig való megfelelés érdekében hoztak, valamint a meglévő és a tervezett közösségi intézkedéseket. Az alkalmazandó határérték és a viszonyítási szint közötti eltérés fogja jelezni a Bizottság számára az eltérésnek az új határidőig történő megszüntetéséhez szükséges további intézkedések várható hatását és időzítését¹².
26. A szükséges intézkedések meghatározása során figyelemmel kell lenni az irányelv XV. melléklete B. részének 3. szakaszában felsorolt intézkedésekre. Amennyiben ezen intézkedések bármelyikének végrehajtására annak ellenére nem kerül sor, hogy az az azonosított források szempontjából releváns, azt megfelelően meg kell indokolni¹³.

⁹ Lásd a 3B. és a 4A. űrlapot (értelemszerűen).

¹⁰ Lásd a 8. űrlapot, továbbá adott esetben a 8. űrlap mellékletét és a 9. űrlapot.

¹¹ HL L 296., 1996.11.21., 55. o.

¹² Lásd a 4B. és az 5B. űrlapot, a mellékletet is beleértve.

¹³ Lásd a 6. űrlapot.

27. Az előrejelzések értékelése során a Bizottság számításba veszi továbbá a meglévő és a tervezett közösségi intézkedéseknek az érintett zónában kifejtett várható hatását, ezért a tagállamokat arra kérjük, hogy a viszonyítási helyzet leírásában adják meg az e hatásra vonatkozó becsléseiket is. A tervezett közösségi intézkedések az irányelvvel együtt közétett bizottsági nyilatkozatban szerepelnek. A Bizottság ennek alapján fogja értékelni a tagállamok által szolgáltatott számadatokat, illetőleg szükség esetén az azokat alátámasztó előfeltevéseket, valamint megítélni az adott követelmény teljesülését. A meglévő intézkedések vonatkozásában az értékelés a XV. melléklet B. részében felsorolt irányelvek¹⁴ végrehajtásának helyzetére fog összpontosítani.

4.6. A PM₁₀-re vonatkozó különös feltétel: helyszínrre jellemző terjedési jellegzetességek, kedvezőtlen időjárási viszonyok vagy országhatárokon áttérjedő hatások

4.6.1 Helyszínrre jellemző terjedési jellegzetességek

28. A helyszínrre jellemző terjedési jellegzetességek olyan tényezők, amelyek helyi szinten, főképpen utcaszinten befolyásolják a szennyező anyagok eloszlását. Helyi épületek vagy kisméretű domborzati elemek jelenléte miatt a helyben kibocsátott szennyező anyagok egy szűk területen halmozódhatnak fel, ami nagy koncentrációkat eredményez. Ezek a területek általában az úgynevezett „utcai kanyonokban” helyezkednek el. Helyszínrre jellemző terjedési jellegzetességekre csak akkor van mód hivatkozni, ha bizonyítható, hogy a határérték helyi túllépése kizárólag ezeken a területeken következik be, másutt – például a városban általában vagy az azonos levegőminőségi zónába vagy agglomerációba tartozó, de kevésbé sűrűn beépített utcákban – nem.

29. Helyszínrre jellemző terjedési jellegzetességek jelenlétét kell megállapítani azokon a területeken, ahol:

- a) az utca mindkét oldalán egymással folytonosan egybeépített többszintes épületek helyezkednek el;
- b) legalább 100 méter hosszon az épületek átlagos magassága meghaladja az utca teljes szélességének 1,5-el osztott értékét¹⁵.

30. Annak bizonyításához, hogy a túllépés arra a területre korlátozódik, ahol az adott helyszínrre jellemző terjedési jellegzetességek érvényesülnek, az érintett területen kívüli, a városi forgalmat mérő megfelelő állomások adatait vagy – szükség esetén – az eloszlás modellezésére alkalmas kismintakísérletek eredményeit kell felhasználni¹⁶. Amennyiben elérhető, egy, a zónát bemutató és az egyes mérőállomásokat, valamint a túllépési területet egyaránt feltüntető térképet is be kell nyújtani¹⁷.

¹⁴ Lásd a 9. űrlapot.

¹⁵ Metaadatok kezelése és továbbítása az információk kölcsönös cseréjéről szóló 97/101/EK bizottsági határozattal összhangban.

¹⁶ Lásd a 10. űrlapot.

¹⁷ Lásd a 2. űrlap mellékletét.

31. Amennyiben a tagállam a fentiekől eltérő mutatókat használ annak bizonyítására, hogy a túllépés olyan területre korlátozódik, ahol az adott helyszínrre jellemző terjedési jellegzetességek érvényesülnek, ezt meg kell indokolnia, és igazolnia kell, hogy e mutatók használata egyenértékű eredményekre vezet.

4.6.2 *Kedvezőtlen időjárási viszonyok*

32. Kedvezőtlen időjárási viszonyok akkor állnak fenn, ha a hosszú távú időjárási viszonyok és a domborzati feltételek befolyásolják a helyi szinten kibocsátott szennyező anyagok felhígulását, és ezáltal magas koncentrációkat okoznak.

33. Kedvezőtlen időjárási viszonyok fennállását kell megállapítani azokon a területeken, ahol:

A) a helyi vagy regionális domborzati viszonyok kedvezőtlenek, azaz völgyekben vagy magas hegyekkel körülvett területeken;

b) a kis szélesség következtében a helyben kibocsátott szennyező anyagok felhígulása csekély mértékű;

c) olyan függőleges keveredés, azaz felhígulás áll elő, amelyet a mechanikai és a hőmérséklet okozta légköri turbulenciákhoz kapcsolódó időjárási tényezők idéznek elő;

d) a légtömegek eredete (óceáni vagy szárazföldi) kedvezőtlen; a szárazföldi eredetű légtömegek általában kedvezőtlen terjedési jellegzetességekkel járnak együtt (hőmérsékleti inverzió és kis szélesség).

34. Az új irányelv alkalmazása szempontjából nem minősülnek kedvezőtlen időjárási viszonyoknak az olyan általános éghajlati jellemzők, mint a hőmérséklet, a csapadék vagy a havazás, amelyek, bár nem befolyásolják közvetlenül a szennyező anyagok eloszlását, bizonyos emberi tevékenységeket (háztartási fűtés, fűtési vagy légkondicionálási célú energiatermelés, szegecses gumibroncsok használata) tehetnek szükségessé, és ezáltal hatással vannak a kibocsátás mértékére.

35. A kedvezőtlen időjárási viszonyok által érintett területeken a szennyező anyagok felhalmozódása általában nyugalmi időszakokban következik be. Ilyen területeken tehát a kis, 1,5 m/s alatti átlagos éves szélesség megfelelő mutatóként szolgál a feltételnek való megfelelés bizonyítására. Kellő indokolással az átlagos szélesség helyett más mutatók is felhasználhatók.

36. A kedvezőtlen időjárási viszonyokra való hivatkozáshoz a tagállamoknak bizonyítaniuk kell, hogy a légköri koncentrációk a napi határértékeket főképpen olyan időpontokban lépik túl, amikor a fent leírt időjárási viszonyok fennállnak. Az ilyen ok-okozati összefüggés – legalább a referenciaév vonatkozásában¹⁸ – alátámasztható a határérték túllépésének napjain mért PM₁₀-koncentrációkkal és átlagos szélességekkel.

¹⁸ Lásd a 10. űrlapot.

4.6.3 Országhatárokon átterjedő hatások

37. Országhatárokon átterjedő hatásról akkor van szó, amikor az időjárási vagy a domborzati viszonyok lehetővé teszik a tagállamon kívülről származó antropogén szennyezés mozgását, és ezáltal nagy koncentrációk jönnek létre. Az ilyen hatások vagy az országhatárokhoz közel eső zónák és agglomerációk szoros közelségében fekvő területekről erednek (kis hatótávolságú országhatárokon átnyúló szennyezés), vagy néhány száz kilométeres vagy még annál is nagyobb távolságból származnak (nagy hatótávolságú országhatárokon átnyúló szennyezés).
38. Nagy hatótávolságú országhatárokon átterjedő szennyezés főként alföldeken vagy nem hegyvidéki területeken fordul elő, ahol gyakran felhalmozódnak a szárazföldi eredetű légtömegek által hordozott szennyező anyagok. A medencékben, völgyekben és szélvédett hegyoldalakon tapasztalható nagy koncentrációkat ilyen hatás általában nem befolyásolja.
39. A szennyezés eredhet a határon túl elhelyezkedő egyetlen forrásból, egy vagy több tagállamból, hajózási tevékenységből vagy a Közösségen kívüli forrásokból.
40. Azoknak a tagállamoknak, amelyek országhatárokon átterjedő hatásra hivatkoznak, jelezniük kell, hogy tartottak-e – a 96/62/EK irányelv 8. cikkének (6) bekezdése (az új irányelv 25. cikke) alapján – konzultációkat a szennyezés forrása szerinti tagállammal. Amennyiben ilyen konzultációkra annak ellenére nem került sor, hogy a szennyezés forrása ismert volt, úgy tekinthető, hogy az érintett tagállam nem tett meg minden szükséges intézkedést az eredeti határidő betartása érdekében. Amennyiben a szennyezés több tagállamból vagy harmadik országokból származik, és kétoldalú konzultációkkal nyilvánvalóan nem lett volna lehetőség hatékony megoldást találni, a konzultáció hiánya nem érinti a tagállam határidő-hosszabbításra való jogosultságát¹⁹.
41. Az országhatárokon átterjedő hatást *méréssel* vagy *modellezéssel* lehet meghatározni. Ezt a meghatározást adott esetben az útvonal visszakövetéses elemzésével és az egyes túllépések forrásának meghatározásával kell kiegészíteni. Többek között az alábbi módszerek bizonyultak hatékony megoldásnak az országhatárokon átterjedő hatások jelzésére:
- a légköri eloszlás modellezése megfelelő térbeli és időbeli (napi) felbontásban;
 - a napi mérési adatok elemzése; az országhatárokon átterjedő hatás kimutatása ilyenkor reprezentatív mérőhelyeken (például olyan vidéki területeken, amelyek az észlelt túllépés helyszínéhez képest a szél felőli oldalon helyezkednek el) végzett mérések útján történhet;
 - az EMEP-modell.²⁰

¹⁹ Lásd a 10. űrlapot.

²⁰ A levegőszennyező anyagok nagy távolságra való eljutásának megfigyelését és értékelését célzó európai együttműködési program (Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe – EMEP) által kidolgozott modell.

42. Annak érdekében, hogy a túllépés okaként az országhatárokon átterjedő hatás legyen felhozható, bizonyítani kell, hogy az éves határérték túllépésének eseteiben az országhatárokon átterjedő hatás levonását követően a koncentráció éves átlaga a határérték alatt van. A napi határérték túllépése esetén azt kell bizonyítani, hogy az országhatárokon átterjedő hatásnak az adott napi értékekből való levonását követően a napi átlagos koncentrációk a határérték alatt maradnak²¹.
43. Amennyiben a tagállam a fentiektől eltérő mutatókat használ annak bizonyítására, hogy a túllépést az országhatárokon átterjedő hatások okozzák, ezt meg kell indokolnia, és igazolnia kell, hogy e mutatók használata egyenértékű eredményekre vezet.

5. Levegőminőségi terv és további adatszolgáltatási követelmények

44. Az értesítésekhez mellékelni kell az érintett zóna vagy agglomeráció levegőminőségi tervét. A tervnek meg kell felelnie az új irányelv 23. cikkében és XV. mellékletének A. részében meghatározott követelményeknek. Az új irányelv alapján szolgáltatandó információk nagymértékben hasonlóak a 96/62/EK irányelv alapján szolgáltatandó információkhoz. Következésképpen a tervvel vagy programmal már rendelkező tagállamok felhasználhatják azt az értesítés céljára azzal a feltétellel, hogy megfelel az irányelv XV. mellékletének A. részében foglalt követelményeknek, és megfelelően kiigazították annak biztosítása érdekében, hogy a határértékek az új határidőt megelőzően teljesüljenek.

²¹ Lásd a 3A. és a 10. űrlapot.